

Dat de vraag naar euthanasie daalt is onwaarschijnlijk

Aanmeldings-formulier van De Levensindekliniek. Beeld ANP

De euthanasiecijfers vertoonden vorig jaar een opvallende dip, blijkt uit het jaarverslag van de euthanasiecommissies. Hoe komt dat?

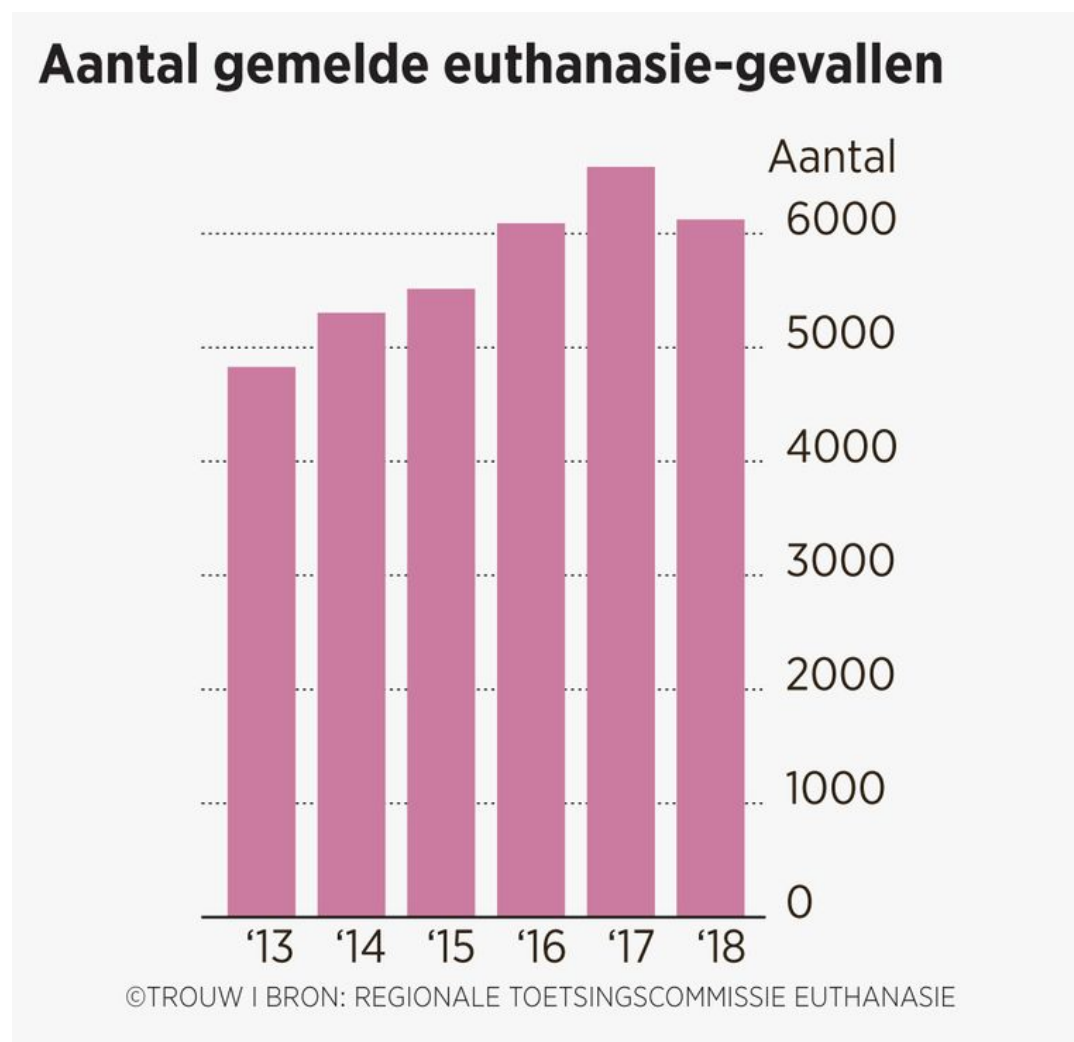
Marten van de Wier 11 april 2019, 20:39

Artsen verleenden in 2018 euthanasie aan ruim 6100 patiënten, 7 procent minder dan in 2017. Dat schrijven de Regionale Toetsingscommissies Euthanasie [in hun jaarverslag](#). Trouw voorspelde afgelopen najaar al dat het aantal zou dalen, op basis van cijfers van de eerste driekwart jaar. Dat maakt de ontwikkeling niet minder markant: voor het eerst sinds 2003 neemt het aantal euthanasiegevallen af. Betekent dit dat er minder mensen zijn die op deze wijze willen sterven?

De laatste schatting van het aantal euthanasieverzoeken komt uit 2015, en is gebaseerd op een enquête onder artsen. In dat jaar deed 8,4 procent van de

mensen die overleden eerst een uitdrukkelijk euthanasieverzoek (ruim 12.000 personen). Van die verzoeken werd 55 procent ingewilligd. Artsen melden euthanasie niet altijd bij de regionale toetsingscommissies, blijkt uit hetzelfde onderzoek: dat gebeurt al jarenlang in ongeveer 80 procent van de gevallen. Bij 20 procent beschouwt de arts zijn ingreep niet als ‘levensbeëindigend handelen’ en dus niet als euthanasie, ook al is het dat eigenlijk wel.

. Beeld Sander Soewargana

Nieuwe cijfers komen pas naar buiten bij de volgende evaluatie van de euthanasiewet. Hoeveel mensen hun arts vorig jaar om euthanasie vroegen, is onbekend. Maar het is niet aannemelijk dat dat er minder zijn geworden. Door vergrijzing zouden juist meer euthanasiegevallen te verwachten zijn, zeker omdat de babyboomgeneratie zelfbeschikking hoog in het vaandel heeft.

Ziektebeeld bij euthanasie

Het aantal meldingen is in 2018 met 459 gedaald.

Stijging of **daling** per aandoening t.o.v. 2017.

2018: 6126 meldingen

Aandoening	Aantal meldingen	Verandering t.o.v. 2017
kanker	4013	-6%
combinatie van aandoeningen	738	-6%
aandoeningen van het zenuwstelsel	382	+2%
hart- en vaataandoeningen	231	-16%
stapeling van ouderdomsaandoeningen	205	-30%

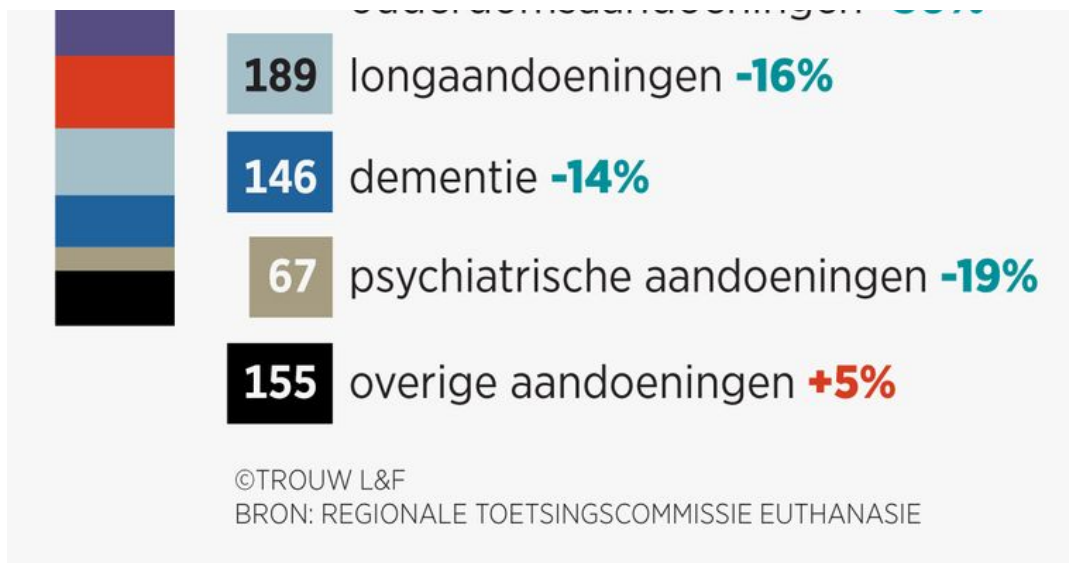
4013 kanker **-6%**

738 combinatie van aandoeningen **-6%**

382 aandoeningen van het zenuwstelsel **+2%**

231 hart- en vaataandoeningen **-16%**

205 stapeling van ouderdomsaandoeningen **-30%**

Beeld SS/Studio

Er zijn signalen dat er vooral iets verandert bij de artsen. Volgens de Levensindekliniek, die veel euthanasietrajecten begeleidt, zijn artsen behoedzamer geworden uit angst voor vervolging door het OM. Dat gebeurt maar in een heel klein deel van de gevallen: op 18.000 euthanasiegevallen in de afgelopen drie jaar is dat tot dusver één keer gebeurd. Maar het OM startte de afgelopen anderhalf jaar wel vijf strafonderzoeken, die veel media-aandacht kregen. Waar vervolging in het verleden denkbeeldig was, voelt die nu voor artsen als een reëel risico.

‘Niet stiekem’

Misschien nog belangrijker is het maatschappelijk debat over euthanasie, en de tegenbeweging die onder artsen op gang is gekomen. De laatste jaren voelden veel van hen zich onder druk gezet door patiënten en hun naasten om tot euthanasie te besluiten.

Begin 2017 steunden 450 van hen de oproep ‘Niet stiekem bij dementie’. Zij vinden dat er een grens wordt overschreden bij dementerenden die hun eerdere doodswens niet meer kunnen bevestigen. Vorig jaar kregen twee van dit type patiënten euthanasie, in 2017 drie. Maar de felle discussie hierover beïnvloedt mogelijk ook het oordeel van artsen in andere lastige casussen.

Ook over de euthanasie bij psychiatrisch patiënten is veel discussie. Een deel van de artsen heeft principiële bezwaren. Want wanneer is een patiënt uitbehandeld? En is het wel echt de patiënt die dood wil, of komt die wens

voort uit zijn ziekte? Het aantal euthanasiegevallen bij psychiatrisch patiënten daalde vorig jaar met bijna 20 procent.

Volgend jaar moet blijken of dit jaar een eenmalige uitschieter naar beneden was, of dat artsen onder invloed van het maatschappelijk debat en het OM structureel anders tegen euthanasie zijn gaan aankijken.

Er is nog een andere niet te onderschatten factor: de griepgolf van eind 2017 en begin 2018. Toen gingen meer mensen dood dan je zou verwachten: ruim 9000 extra, vooral ouderen. Daar zaten ongetwijfeld patiënten bij die anders euthanasie hadden gewild. Ook dat kan zijn invloed hebben gehad op het cijfer. Maar dat er een kentering is gekomen in de vraag van patiënten naar euthanasie, is onwaarschijnlijk.